

Handlingsprogram för räddningstjänst 2020 - 2024

Handlingsprogram för räddningstjänst

Med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunerna skall ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljön.

Enligt lagen om skydd mot olyckor skall kommunen ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet skall anges målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. I programmet skall också anges vilken förmåga kommunen har och avser att skaffa sig för att göra sådana insatser. Förmågan skall redovisas såväl med avseende på förhållandena i fred som under höjd beredskap.

Vilken räddningstjänstförmåga MBR har i stort redovisas i detta handlingsprogram. För ytterligare information hänvisas till MBR:s hemsida och kansli i Västerås.

Detta handlingsprogram träder i kraft 2020-03-01 och är antaget av direktionen för Mälardalens Brand- och Räddningsförbund 2020-02-11. Handlingsprogrammet skall ses över minst en gång under mandatperioden i syfte att det skall vara så aktuellt som möjligt.

Innehåll

1 MBR:s insatsområde för räddningstjänst	4
2 Risker som kan föranleda räddningsinsats	6
2.1 Riskbild	6
2.1.1 Brand	6
2.1.2 Trafik	8
2.1.3 Farlig verksamhet (2 kap 4 §)	9
2.1.4 Övrigt	11
3 Mål för räddningstjänsten	11
3.1 Nationella krav på kommunerna	12
3.2 Inriktnings-, effekt- och prestationsmål	12
3.2.1 Brand	12
3.2.2 Trafik	14
3.2.3 Nödständig person i sjö eller vattendrag	14
3.2.4 Utsläpp farligt ämne	15
3.2.5 Stora olyckor – Särskilda händelser	15
3.2.6 Höjd beredskap	16
3.2.7 Övrigt	16
4 Förmåga	17
4.2 Allmänt	17
4.2 Utryckningsbefälens förmåga	17
4.3 Räddningsstyrkornas placering	18
4.4 Brandvattenförsörjning	18
4.4.1 Avvikelse i brandpostnätet	18
4.5 Avvikande framkörningstider	19
4.6 Ledning av insatser	20
4.7 Speciella resurser och åtaganden	20
4.8 Varning och information	21
4.9 Alarmering av räddningstjänsten	21
4.10 Speciella funktioner och kompetenser	21
4.11 Kris/höjd beredskap	22
4.12 Övrigt	22

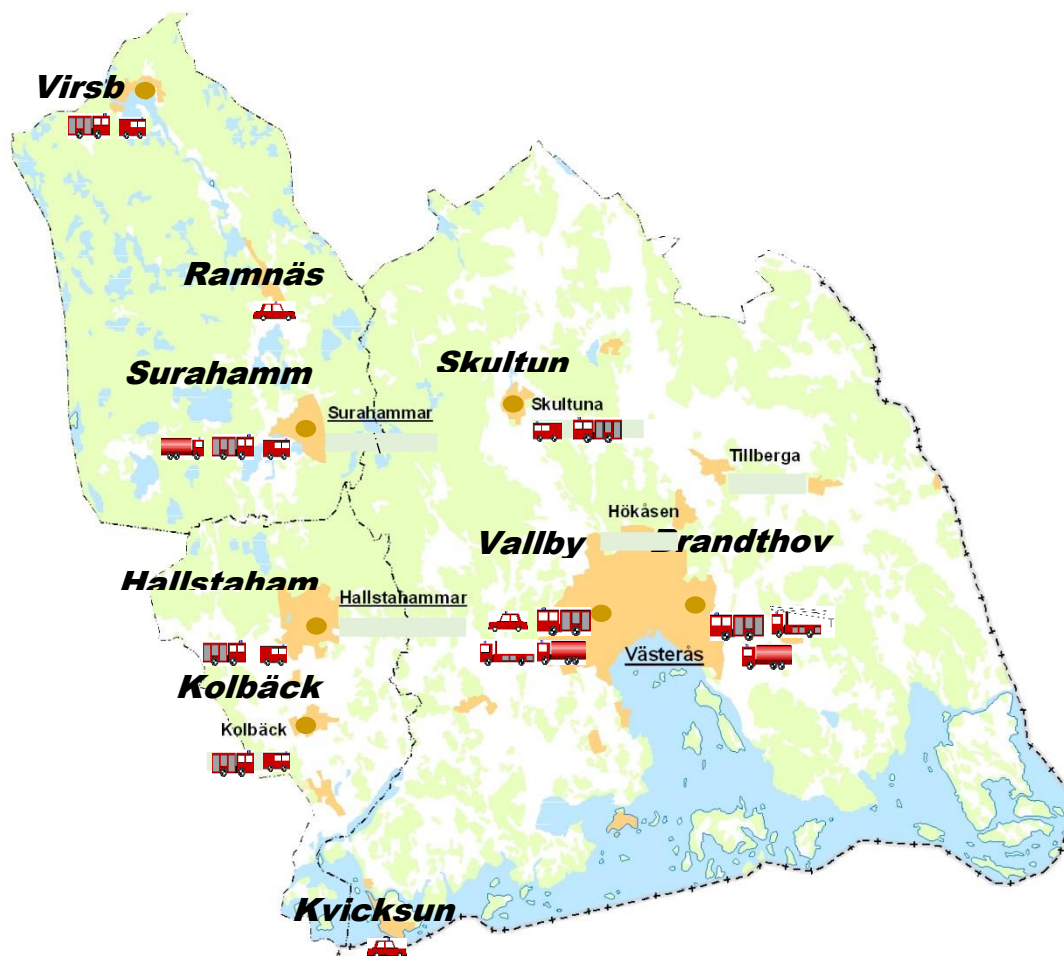
	3
5 Resurser	23
5.1 Bemanning.....	23
5.2 Avvikande bemanning	23
5.3 Avvikande uppehållsplats	23
5.4 Förstärkt bemanning (uthållighet)	23
5.5 Fordon och materiel.	24
5.6 Förstärkningsresurser	24
5.7 Ledningsresurser för räddningstjänst.....	25
6 Förkortningar	27
7 Begrepp och definitioner	27

Bilagor:

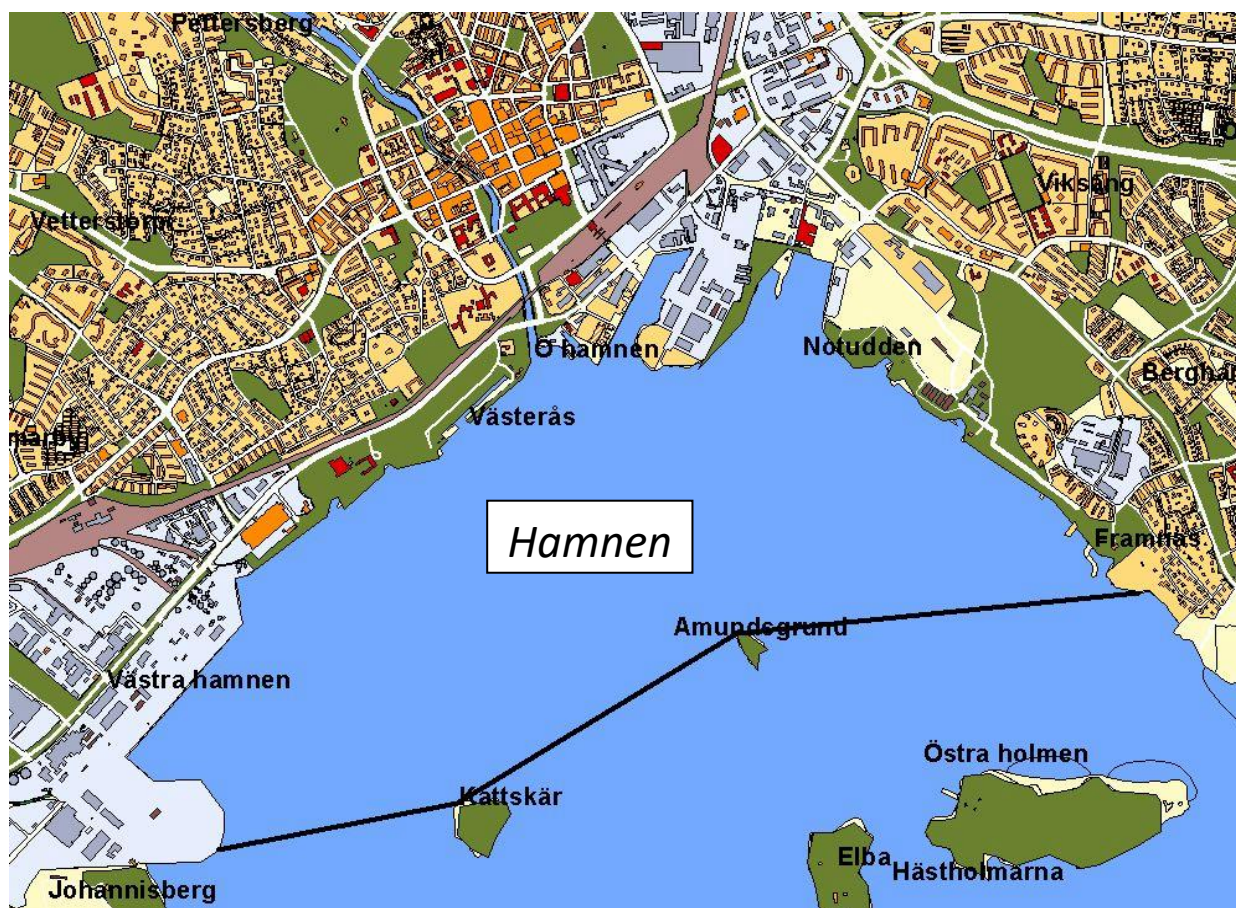
1. Karta Framkörning 8 minuter
2. Förmåga per station
3. Bebyggelseyp/vattenförsörjning
4. Framkörningstider för viss uppnådd förmåga
5. Varningsaggregat
6. Resurser

1 MBR:s insatsområde för räddningstjänst

Området omfattar det fysiska området av kommunerna Hallstahammar, Surahammar och Västerås inklusive vattendrag och sjöar, förutom större delen av Mälaren. Ytan är totalt 1478 km².

I Mälaren ansvarar MBR för räddningstjänsten inom hamnen. Detta område utgörs av ytan mellan land och en linje dragen mellan Johannisberg - Kattskär - Amundsgrund - Framnäs. Gränsen är fastställd med hänsyn till vad som anges i Lokala ordnings- och säkerhetsföreskrifter (Hamnordning) för Västerås Hamn, beslutade av kommunfullmäktige den 14 december 1995. Detta hamnområde har med hänsyn till småbåtshamnarna utökats med ett område Framnäs - Notudden - Amundsgrund. Räddningstjänst i vattnet utanför hamnen ligger under statens ansvar.

2 Risker som kan föranleda räddningsinsats

2.1 Riskbild

Under detta avsnitt beskrivs de befintliga riskerna inom MBR:s område uppdelade på brand i byggnad, trafik och övrigt.

Statistik och genomförda riskbedömningar visar att trafikolyckor tillsammans med bränder står för det största antalet händelser i kommunerna. En fördjupad analys har genomförts och finns beskriven i riskanalys Dnr: 2013/370-MBR-191.

Trafikolyckor och bränder i bostäder orsakar störst skada på människor. Objekt där redogörelse för brandskyddet skall finnas, står för mer än hälften av händelserna med stora konsekvenser för egendom. Trafiken med farligt gods utgör största risken för miljön.

2.1.1 Brand

Bostäder

- Ca 170 000 innevånare. Västerås kommun växer kraftigt. Hallstahammar ökar och Surahammars kommun ligger stabilt strax över 10 000 invånare. Över 123 000 har sitt boende i Västerås tätort. Prognoser anger att befolkningen i Västerås stad kommer att öka ytterligare de närmaste åren liksom antalet bostäder i Västerås centrala delar. Ett ökat antal äldre utgör en väsentlig faktor att ta hänsyn till i räddningstjänstsammanhang. I slutet av 2014 var ca.8900 personer över 80 år MBR:s utryckningsområde.
- I Västerås centralort finns ett stort antal byggnader (>200) högre än 4 våningar vars utrymningsstrategi bygger på alternativ utrymning genom fönster med hjälp av MBR:s höjdfordon.
- I Hallstahammars centralort finns sex byggnader högre än 4 våningar vars utrymningsstrategi i grunden bygger på motsvarande hjälp av MBR:s höjdfordon.
- En risk som tillkommit är flervånings bostadshus som byggs helt eller delvis i trä. Det finns väldigt lite erfarenhet från faktiska bränder i dessa byggnader. Trä som används i dessa byggnader är provade och klassade, men i huvudsak för att säkerställa att utrymning kan ske och inte för att motstå brand och brandspridning.

Vård, omsorg och kriminalvård m.m. (ca 150)

- Mer än 100 inrättningar för vård eller omsorg för fler än 3 personer som har hjälpbehov vid utrymning i händelse av brand inklusive ett länslasarett med mer än 450 sängplatser i byggnader med upp till 12 våningar som mest.
- Ett mindre antal låsta institutioner och anstalter finns i Tillberga och Västerås där de intagna är inlåsta ständigt eller under viss tid.
- Ett stort antal personer som vårdas i hemmet och har svårigheter att utrymma själva. Stor osäkerhet kring antalet personer som detta handlar om.

Förskoleverksamhet, skolverksamhet eller skolbarnomsorg (ca 150)

- Mer än 60 förskolor, skolor eller skolbarnomsorg där verksamheten inte enbart är belägen i markplan.
- Mer än 70 skolor eller barnomsorgsanläggningar där fler än 90 barn eller ungdomar vistas samtidigt.
- Mellan 7 och 10 förskolor, skolor eller skolbarnomsorg där fler än 5 funktionshindrade barn eller ungdomar med hjälpbehov vid utrymning i händelse av brand vistas samtidigt.

Hotell och andra tillfälliga boenden (ca 25 st)

- Mer än 10 byggnader för hotell, pensionat eller vandrarhem med platser för minst 9 gäster eller som har minst 5 gästrum.
- Mer än 10 byggnader för elevhem eller förläggningar med platser för fler än 50 personer eller med fler än 25 förläggningsrum.
- Mer än 50 skolor och andra liknande lokaler som används för tillfällig förläggning vid ungdomsarrangemang. Som mest kan det vara upp mot 300 personer i en skola.

Samlingslokaler m.m. (ca 300)

- Mer än 100 samlingslokaler som används av fler än 150 personer.
- Stora köpcentra, framför allt i Västerås centrum, på Hälla och på Erikslund där många butiker inryms i samma brandcell och ibland i flera våningsplan. Stora konsert- och teaterlokaler med personantal upp till 1600 i Västerås.
- Mer än 100 restauranger och andra liknande verksamheter vilka har tillstånd att servera alkohol och där det finns platser för fler än 50 personer i samma lokal.
- Ca 10 fritidsanläggningar där det finns platser för fler än 1000 personer, helt eller delvis under tak.

Industrier (ca 200)

- Mer än 100 byggnader eller andra anläggningar med minst 20 personer sysselsatta samtidigt i industriverksamhet finns i samtliga medlemskommuner
- Ett flertal mycket stora lagerlokaler med en sammanlagd yta större än 2500m² finns i Västerås, bl.a. ett antal lagercentraler på Finnsletten och ett höglager på Hacksta.
- Ca 100 industrier för vilka det krävs tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Byggnader eller anläggningar med stora kulturhistoriska värden

- Det finns ett flertal kulturbyggnader som exempelvis Västerås slott, Domkyrkan, Schenströmska herrgården i Ramnäs, Strömsholms slott, ridanläggningarna i Strömsholm samt Skantzenområdet i Hallstahammar.

Byggnad eller annat vars utformning innebär risk för allvarliga skador vid brand

- I Västerås finns mer än 40 byggnader med fler än åtta våningar ovan mark.
- I Västerås finns garage med minst två plan under mark och med ytan > 2000 m². Riskerna i dessa kommer att öka kraftigt ju fler bilar som säljs med batteridrift och tillåts parkera i dessa garage.

- Citytunneln i Västerås med förbindelse till ett stort antal olika fastigheter avsedd för boende och transporter till centrumbutiker. En brand i tunneln leder med stor sannolikhet till ett snabbt brandförlopp med stor risk för brandpersonalen i samband med rökdykning. Riskerna i dessa kommer att öka kraftigt ju fler bilar som säljs med batteridrift och tillåts i citytunneln.
- ”Skrapan” i Västerås centrum har delvis ändrat karaktär från att bara ha varit garage, affärer, hotell, kontor och restaurang till att i dag även inrymma en verkstadsskola. En brand i verkstadsdelarna skulle kunna medföra en snabb brandutveckling med svåra konsekvenser pga begränsade möjligheter till släckning.
- I Västerås finns flera båtuppläggningsplatser där en brand kan få snabb spridning till andra båtar med stora ekonomiska skador som följd. Särskilt stor är risken på Lillåudden där en brand från vissa uppläggningsplatser under tak dessutom riskerar att snabbt kunna sprida sig till närliggande bostadshus.
- Batterifordon är en ny risk som tillkommit i stor omfattning och som kan få stor påverkan på omgivningen vid brand. Brand i denna typ av fordon är dessutom mycket svårbemästrade och ofta omöjliga att släcka.
- Gasbussar har blivit mycket vanliga och utgör en stor risk i samband med brand, framförallt om en sådan inträffar i stadskärnan eller motsvarande tätbebyggt område.

2.1.2 Trafik

- Europaväg 18, riksvägarna 56 och 66 samt länsväg 252 med högt trafikflöde samt betydande mängder farligt gods passerar genom området. Totalt kan så mycket som 200 000 ton farligt gods transporteras mellan Hallstahammar och Västerås under en månad vilket gör denna sträcka till en av de mest belastade i Sverige. Aktuella transportleder för farligt gods genom Västerås, Hallstahammar och Surahammar framgår av Västmanlands läns författningssamling. E18, Rv66 mellan Västerås och Surahammar, Rv66 norr om Ramnäs, Rv56 norr om Hökåsen samt väg 252 mellan Hallstahammar och Rv 66 är byggda som mötesfria motortrafikleder vilket har positiv inverkan på konsekvenserna av trafikolyckor på dessa sträckor. En utredning har gjorts av Västerås stad angående farligt gods på vägar inom Västerås.
- De allvarligaste trafikolyckorna med losstagnning som följd inträffar i korsningar/utfarter på mitträckesvägar utan nedsatt hastighet.
- Västerås kommun får merparten av sitt dricksvatten från Mälaren via infiltration genom Badelundaåsen. Området där E18 passerar Badelundaåsen är känsligt för utsläpp och åtgärder har skett och behöver även i framtiden hållas under kontroll liksom andra nyetableringar i området.
- Hallstahammars kommuns tätorter får sitt dricksvatten från Strömsholmsåsen med viss infiltration av ytvatten som infiltreras i åsen. Dricksvattenproduktionen sker i sin helhet vid Näs vattenverk. En olycka med farligt gods på E18 eller väg 252 kan orsaka allvarlig skada på grundvattnet. Det finns ingen reservvattentäkt i Hallstahammar eller Kolbäck.
- I Surahammars kommun finns två kommunala vattenverk. De är belägna vid Rävsnäs och Fermansbo i Seglingsberg. Rävsnäs försörjer i dagsläget tätorterna Surahammar, Ramnäs och Virsbo. Fermansbo är reservvattentäkt. En olycka med farligt gods på väg 668 i anslutning till vattentäkterna kan orsaka allvarlig skada på grundvattnet. Denna risk har minskat avsevärt sedan nya väg 252 mellan Hallstahammar och Surahammar tillkom 2017.

- Omfattande järnvägstrafik med farligt gods i flera riktningar från och till Västerås, liksom transittrafik. En utredning av farligt gods på järnväg inom Västerås kommun genomförts.
- Omfattande persontågstrafik till och från Västerås. Risken för tågolycka bedöms som störst mellan Kolbäck och norra station i Västerås. På sträckan passerar ca.100 tågset måndag-fredag med som mest 400 passagerare fördelat på sju vagnar. Risken är lägre på sträckorna Kolbäck-Kvicksund och norra station i Västerås - Ransta. Måndag-fredag passerar på dessa sträckor ca. 30 tågset med mellan 100 - 150 passagerare fördelat på två vagnar.

Mälarens omfattande last- och tankbåtstrafik samt friluftsliv och småbåtsverksamhet påverkar riskbilden. I Mälaren och på dess öar finns ett flertal områden som bedömts speciellt skyddsvärda eller känsliga i händelse av ett olje- eller kemikalieutsläpp. Inom Västerås kommun finns drygt 20 sådana objekt. Inom Hallstammars kommun återfinns Strömsholms naturreservat och Billingen med kringliggande holmar. Bland annat finns områden med särskilt skyddsvärda fågelarter, viktiga lek- och uppväxtområden för fisk, områden av stor betydelse för friluftslivet samt områden med betydande ekonomiska intressen. Mer om dessa områden och objekt går det att läsa om i "Miljöatlas för Mälaren", framtagen av kommittén för Mälarens vattenvård. Denna finns att tillgå hos MBR. Mälaren utgör samtidigt ytvattentäkt till flera kommuner.

- En olycka med farligt gods i inre delen av Västeråsfjärden kan innebära avsevärda störningar på Västerås vattenförsörjning.
- En olycka med farligt gods på Borgåsundsbron i Hallstammars kommun med risk för läckage ner i Mälaren kan få allvarliga konsekvenser på skyddsvärda stränder i dess närhet.

2.1.3 Farlig verksamhet (2 kap 4 §)

Industrier som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (1999:381) eller är att betrakta som farlig verksamhet enligt Lagen om skydd mot olyckor enligt länsstyrelsens beslut.

- Inom Surahammars Bruks anläggning förvaras och hanteras stora mängder gasol. En olycka inom anläggningen kan medföra allvarliga skador på människor inom området och på den omgivande miljön.
- Kärnbränslefabriken på Norra Finnslätten i Västerås faller under lagen 1984:3 om kärnteknisk verksamhet och kontrolleras regelbundet av Strålsäkerhetsmyndigheten. Utöver kärnbränsle förekommer en omfattande lagring och hantering av brandfarlig vara och andra farliga kemikalier. Inom anläggningen finns en omfattande beredskapsplanering för åtgärder vid olyckor. En större olycka inom området kan, utöver skador på människor, miljö och egendom inom anläggningen, medföra omgivningspåverkan på människor och miljö utanför anläggningen.
- Kraftvärmeverket i Västerås försörjer de flesta tätorterna inom Västerås samt Hallstammars med fjärrvärme. Anläggningen producerar också elenergi för distribution ut på lokala och regionala nät. Inom anläggningen används och förvaras förutom bränsle i fast form även brandfarliga gaser, saltsyra, natriumhydroxid och stora mängder ammoniak. En olycka inom anläggningen kan innebära allvarliga skador på människor och miljö utanför anläggningen samt långtgående konsekvenser för Västerås kommun som helhet. Då anläggningen omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoanläggning enligt högre kravnivån) skall MBR ha en plan för räddningsinsatser. Denna plan finns att tillgå på MBR:s hemsida (www.mbrf.se).

- Air Liquide i Surahammar förvarar och hanterar stora mängder vätgas och ammoniak samt flytande syre, kväve och argon. En olycka inom anläggningen kan medföra allvarliga skador på människor i området och på den omgivande miljön. Då anläggningen omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lagen(1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoanläggning enligt högre kravnivån) skall MBR ha en plan för räddningsinsatser. Denna plan finns att tillgå på MBR:s hemsida (www.mbrf.se).
- Bodycote Värmebehandling AB i Västerås lagrar stora mängder ammoniak och gasol som vid en olycka kan medföra allvarliga skador på människor inom och utanför anläggningen samt på den omgivande miljön.
- Inom djuphamnsområdet lagras och distribueras diverse olika kemikalier i varierande mängd. En olycka inom någon del av området skulle kunna medföra en omfattande skada på miljön i Mälaren och på personer inom Västerås södra och västra stadsdelar.
- Inom oljehamnsområdet lagras och distribueras stora mängder brandfarlig vara. En olycka inom någon del av området kan medföra en omfattande skada på miljön i Mälaren och allvarliga skador på personer inom Västerås södra och västra stadsdelar.
- Vid oljedepåerna OKQ8 kan det förekomma stora mängder oljeprodukter som vid brand eller utsläpp kan vålla allvarlig skada på människor och miljö. Då anläggningen omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lagen(1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoanläggning enligt högre kravnivån) skall MBR ha en plan för räddningsinsatser. Denna plan finns att tillgå på MBR:s hemsida (www.mbrf.se).
- Vid gasolomlastningsstationen Preem gas förekommer det stora mängder gasol som vid brand eller utsläpp kan vålla allvarlig skada på människor i dess närhet.
- Vid Västmanlands Lokaltrafiks bussdepå i Västerås finns en större naturgas-/biogasanläggning som vid brand eller utsläpp kan vålla allvarlig skada på människor i dess närhet.
- Rangerbangården i Västerås. Ett stort antal tankvagnar innehållande kondenserade brandfarliga och giftiga gaser samt andra kemikalier rangeras dagligen vid rangerbangården. Bostadsbebyggelse finns inom ett avstånd av 100 m från rangerbangården. En olycka inom området kan medföra allvarliga skador på människor och miljö.
- Ovako Hallstahammar AB hanterar stora mängder kromsyra som vid brand eller utsläpp kan vålla allvarlig skada på människor och miljö. Då anläggningen omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lagen(1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoanläggning enligt högre kravnivån) skall MBR ha en plan för räddningsinsatser(www.mbrf.se).
- Kanthal AB i Hallstahammar är sedan 2019 klassad som en Sevesoanläggning enligt den lägre kravnivån, då den sammantaget hanterar stora volymer av olika typer av kemikalier.
- Västerås flygplats som har godkänts enligt 6 kap. 8§ första stycket i luftfartslagen och är därmed enligt Lagen om skydd mot olyckor att betrakta som farlig verksamhet. Detta framförallt med tanke på de allvarliga konsekvenserna på liv, vattenverk och vattentäkt som en eventuell olycka på eller i omedelbar närhet till flygplatsen kan medföra.
- Även helikopterplatta på Centrallasarettområdet och Johannisbergs flygplats skall vara godkänd enligt 6 kap. 8§ första stycket i luftfartslagen och är därmed enligt Lagen om

skydd mot olyckor att betrakta som farlig verksamhet. Dock är riskerna mindre för tredje man jämfört med för Västerås flygplats.

- Inom North Volts anläggning på Finnslätten förekommer storskalig tillverkning och utveckling av Lithiumbatterier vilket i händelse av brand skulle kunna få allvarliga konsekvenser på omgivningen. Anläggningen är modernt med högt säkerhetstänk och stor medvetenhet om riskerna och omfattande förebyggande åtgärder finns vidtagna i syfte att förhindra och begränsa en brand i anläggningen.

2.1.4 Övrigt

Längs Mälarens stränder och kajer samt i Svartån sker årligen cirka tre tillbud med personer som inte själva förmår ta sig upp ur vattnet. På Strömsholms kanal förekommer många fritidsbåtar och kanoter med risk för olyckor. Antalet olyckor och tillbud på Strömsholms kanal har under senare år minskat och ligger på färre än tre per år.

Mindre än fem gånger per tio år inträffar det att åtta räddningstjänstuppdrag pågår samtidigt som kräver omfattande samordning och strategisk ledning.

Mindre än fem gånger per år inträffar det att två insatser pågår samtidigt som bägge kräver samordning av flera enheter.

Cirka en gång per år inträffar det en olycka där flera liv står på spel och som kräver omfattande insatser av räddningstjänsten.

Mer än 20 gånger per år genomförs tre eller flera insatser samtidigt inom förbundsområdet.

Ett vattenläckage på huvudvattenledningen i Västerås med diameter 700mm kan orsaka allvarliga konsekvenser på vattenförsörjningen och direkta skador på grund av stora vattenflöden med högt tryck. Detta förlopp kan ske hastigt varför skadeavhjälpan åtgärder måste vidtas omgående. Om vattenledningsnätet blir trycklöst finns risk för inläckage av förorenat vatten i dricksvattensystemet. Motsvarande risk finns i Hallstahammar och Surahammar.

Bilbränder utgör ett ökande problem i samhället. Inom MBR sker cirka 125 bilbränder per år. Totalt drabbas cirka 170 fordon per år. En slutsats är att dessa bränder ofta sprider sig och drabbar tredje man. Dessutom kan följderna av branden bli mycket omfattande om bilen **står** i nära anslutning till en byggnad och den inte släcks i ett tidigt skede.

3 Mål för räddningstjänsten

För verksamheten finns inriktningsmål, övergripande effektmål, effektmål samt prestationsmål för styrning av verksamheten utifrån ett medborgarperspektiv.

Prestationsmålen används i första hand som styrning av MBR:s utryckningsorganisation och aktiviteter.

Trafikolyckor på väg samt brand i bostad ligger till grund för dimensionering av den snabba insatsen och MBR:s förmåga i övrigt. För brand i byggnad gäller att byggnaden uppfyller normalt byggnadstekniskt brandskydd. För masskadesituationer utgör olyckor med personvagnståg dimensionerande grund för tillgången av personal.

Skadorna på människor, egendom och miljö skall minska genom att räddningsinsatserna i första hand genomförs effektivare. Framförallt gäller detta insatser som syftar till att rädda liv men också när särskilda skäl föreligger, insatser som syftar till att begränsa och avhjälpa skador på egendom och miljö. Begränsning av egendomsskador ska inte ske på bekostnad av allvarlig skadepåverkan i miljön.

Uppföljning av målen sker i normalfallet via insatsrapporteringssystemet. I de fall olyckorna är få till antalet eller inga alls under året sker en bedömning av möjligheten att leva upp till målen genom scenarios och analyser. Direktionen skall fortlöpande följa upp om uppsatta övergripande effektmål och effektmål uppnåtts.

3.1 Nationella krav på kommunerna

Räddningsinsatser skall genomföras vid olyckor eller överhängande fara för olyckor inom medlemskommunerna för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller i miljö.

Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningstjänstinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

3.2 Inriktnings-, effekt- och prestationsmål

Målen redovisas i nedanstående avsnitt per olycksområde samt för höjd beredskap. Inriktningsmålen har för avsikt att utveckla den skadeavhjälpande verksamheten i viss riktning för att skapa ökad trygghet bland invånarna i våra medlemskommuner.

Effektmålen uttrycker vilka nivåer invånarna kan förvänta sig i form av skydd och säkerhet.

Vid höjd beredskap och situationer som ligger i gränslandet till detta skall man kunna hantera lika många händelser som man har resurser för i normalläget. Utgångspunkten är då att man personalmässigt har tillgång till minst den dubbla bemanningen pga den ökade komplexiteten. Man måste i dessa lägen räkna med att inte få hjälp från angränsande räddningstjänst-organisationer. Vattendykning kan prioriteras ner under höjd beredskap till förmån för förberedande åtgärder pga nya risker.

Prestationsmålen är viktiga för utformningen av räddningstjänsten inklusive vilka resurser som behöver anskaffas och hur personalen behöver utbildas och övas. Dessa tillsammans med räddningstjänstens förmåga utgör i vissa stycken viktiga planeringsförutsättningar för andra myndigheter och organisationer. Prestationsmålen beslutas av räddningschefen och omprövas varje år. Uppföljningen av dessa presenteras i MBR verksamhetsberättelse.

3.2.1 Brand

Inriktningsmål

- För att minimera skador på människor, egendom och miljö skall tiden till dess att en förstainsats påbörjats av person med grundläggande förmåga i brandsläckning minska.
- Den geografiska yta som nås av en första basbil eller motsvarande inom 8 minuter skall öka.

Övergripande effektmål

Bränder skall hanteras så snabbt och effektivt att de inte medför allvarliga skador för tredje man.

Effektmål

- En brand skall kunna begränsas till en brandcell i de fall insats påbörjats innan branden spridit sig till fler brandceller än startbrandcellen.
- Brandspridning till närliggande fristående byggnad (småhus) skall inte ske efter påbörjad släckinsats.
- En brand i ett vådrum eller liknande utrymme i en vårdanläggning ska kunna begränsas till aktuellt startutrymme i de fall insats påbörjats innan brandspridning skett till i angränsande korridor.
- Brandsläckning skall genomföras så effektivt att en brand såväl i byggnad som i terräng inte sprider sig till byggnad på annan fastighet.
- Brand i brandfarlig vara skall begränsas till aktuell anläggning.
- Till lägenhet, vars alternativa utrymningsväg utgörs av räddningstjänsts utrustning, skall insatstiden för stegutrustningen inte överstiga tiden från brandens uppkomst till dess att kritiska förhållanden uppstår genom att temperaturen och mängd giftig gas når en nivå då tredje man erhåller allvarliga skador. Brandspridning förväntas ske via fönster eller trapphus (uppställd dörr till brandlägenheten)
- En spillbrand runt en tankbil skall inte omöjliggöra livräddande insats.
- En brand i båtuppläggningsanläggning skall kunna begränsas inom de båtuppläggningskvarter branden befinner sig inom förutsatt att branden inte redan vid framkomst påverkar mer än två kvarter.
- Insats i varm och tät brandrök skall kunna påbörjas inom 15 minuter från larm.
- Vid skogsbränder skall en klar lägesbild gällande avbränd yta, vädermässiga förutsättningar, spridningsriktning finnas inom två timmar från larm.
- Vid skogsbränder skall en klar bild gällande spridningshastighet samt resursbehov finnas inom fyra timmar från larm.
- Vid larm om skogsbrand, när de vädermässiga förutsättningarna inte är extrema, skall den avbrända ytan kunna begränsas till mindre än en hektar

3.2.2 Trafik

Inriktningsmål

För att i ett tidigt skede förhindra allvarliga personskador skall tiden till dess att en första insats påbörjats av räddningspersonal med grundläggande förmåga i första hjälpen och säkring mot brand minska.

Övergripande effektmål

Fastklämda personer i kritiskt läge i skall vara losstagna så att sjukvårdshuvudmannen har möjlighet att ge personerna vård på sjukhus inom en timme.

Effektmål

- Vid trafikolyckor där räddningstjänstens hjälp är nödvändig för losstagnation skall, de som bedömts som kritiska patienter, vara losstagna och redo för transport till sjukhus inom 40 minuter från larm.
- I normalläget skall hjälp erhållas inom 20 minuter från larm oavsett geografiskt läge.
- Till riks-, och länsvägar inom MBR som inte är byggda för mötesfri trafik och dessutom har ett stort antal trafikolyckor skall första enhet vara på plats inom 10 minuter från larm.
- Senast 30 minuter efter larm om en bussolycka skall stabilisering och friläggande av fastklämda personer ha påbörjats, samordnat och kontrollerat.

3.2.3 Nödstilld person i sjö eller vattendrag.

Inriktningsmål

Inom varje stationsområde skall det finnas förmågan att undsätta person på djupt vatten nära strand med hjälp av bästa teknik.

Övergripande effektmål

Nödstilld person som kan hålla sig flytande i öppet vatten, skall erhålla hjälp innan vederbörande blir medvetslös pga nedkylning.

Effektmål

- Vid ytlivräddning på plats i anslutning till farbar väg och där räddningstjänstens hjälp är nödvändig, skall den drabbade vara redo för transport till sjukhus inom 30 minuter från larm.
- Vattendykarna skall kunna finna en person som befinner sig under ytan inom 15 minuter från framkomst.
- MBR skall kunna genomföra räddningsdykning med egna dykare så länge sjukvårdsledningen bedömer att det kan finnas liv att rädda.

3.2.4 Utsläpp farligt ämne

Inriktningsmål

Säkerheten för invånarna och miljön skall höjas genom utvecklad samverkan mellan MBR och verksamheter som bedriver farlig verksamhet.

Övergripande effektmål

En olycka med utsläpp av farligt ämne skall inte medföra allvarliga skador på tredje man eller omgivande miljö.

Effektmål

- MBR skall förfoga över sådana resurser, utöver de som anläggningsägarna själva är skyldiga att ha, att man kan begränsa en olycka med farligt ämne till aktuell anläggning* så att allvarliga skador på människor och miljö utanför anläggningen inte uppkommer.
- Personer i riskområde nära anläggningar, som enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) 2kap4§ bedriver farlig verksamhet, skall vara utrymda eller sätta i säkerhet innan personerna ifråga erhållit allvarliga skador på grund av utsläpp av farligt ämne.
- Skada på miljön i anslutning till anläggning* där olycka med farligt ämne inträffat skall kunna begränsas så att skadan på närliggande vattentäkt inte blir bestående.
- MBR skall ha förmåga att hantera en olycka med utsläpp av farligt ämne från fordon så att olyckan inte medför allvarliga skador på personer i anslutning till olycksfordonet eller gör att omgivande miljö blir obrukbar.

*begreppet anläggning inkluderar även hamnområdet.

3.2.5 Stora olyckor – Särskilda händelser

Inriktningsmål

MBR skall utveckla ledningsförmågan för att vid komplicerade och/eller omfattande händelser kunna agera handlingskraftigt och effektivt genom användning av samhällets totala resurser så att skadorna på drabbade personer, deras egendom och på miljön minimeras.

Övergripande effektmål

Ledningsmässigt skall MBR ha förmåga att, genom organiserad samverkan, hantera olyckor med stort krav på ledning i ett tidigt skede, på ett effektivt sätt och med god uthållighet.

Effektmål

- Vid stora olyckor eller motsvarande skall MBR inom 60 minuter ha en bakre ledning som kan hantera ledningssystemets inledande behov av normativa och strategiska beslut.
- Inom två timmar skall såväl yttre som bakre ledning kunna vara bemannad med (inringd) personal som är utbildad för uppgiften så att en uthållighet finns för minst ett dygn framåt.
- Vid katastrofliknande olyckor skall 10 styrkor kunna vara insatta på olycksplatsen inom två timmar från första larm. Detta motsvarar vilket motsvarar en insatt styrka per tågmodul. Två styrkor i de två värst drabbade vagnarna. Dubbeldäckare räknas som två moduler.
- Efter fyra timmar skall avlösning för 5 styrkor finnas på brytpunkt.
- MBR skall ledningsmässigt kunna hantera sju samtidigt pågående händelser.

3.2.6 Höjd beredskap

Övergripande effektmål

MBR skall ha en planering och beredskap för att klara verksamheten utan hjälp i tre veckor.

Effektmål

- MBR skall kunna leda den operativa verksamheten från Vallby brandstation och dessutom ha ett förberett reservalternativ inom MBR.
- Anställd personal hos MBR samt personal som lämnat sin tjänst men fortfarande bor inom MBR:s område skall vara civilförsvarspliktad inom MBR fram till dess att personen fyller 65 år.
- MBR skall ha drivmedel och livsmedel för tre veckors verksamhet placerat på säker plats utifrån höjd beredskap.
- Det skall finnas en säkerställd plan för att personalen säkerställs trygg barnomsorg under höjd beredskap.

3.2.7 Övrigt

Detta avsnitt behandlar händelser som inte redan omnämnts i tidigare avsnitt.

Inriktningsmål

Samarbetet med civilsamhället skall öka.

Antalet händelser som nås inom fem minuter skall öka.

Övergripande effektmål

Vid olyckor där livräddningsinsats från räddningstjänsten bedöms vara nödvändig skall en insats påbörjas senast inom 30 minuter och inom en timme vid olyckor där stora egendoms- och miljövärden står på spel.

Effektmål

Första räddningstjänstresurs skall vara på plats inom 8 minuter från larm. Se kartor i bilaga 1 eller studera dessa i detalj på MBR:s hemsida.

4 Förmåga

4.2 Allmänt

Vid akuta störningar i planeringsförutsättningarna kan räddningsstyrkornas förmåga, tillfälligtvis och under begränsad tid, tillåtas vara lägre än normalt. Under pågående insats kan en ny insats inte garanteras med full effekt.

MBR:s enheter når större delen av förbundets yta inom 20 minuter och merparten av hushållen inom 10 minuter. Med avseende på snabbhet, även benämnt servicegrad, så ligger MBR bättre till än riksgenomsnittet. Räddningspersonalens förmåga att hantera olika olyckor skiljer sig mellan heltid och RIB-personal eftersom utryckningserfarenhet och antalet övningstimmar är större för heltidspersonalen. MBR kan samtidigt hantera sju insatser av liten omfattning. MBR kan ledningsmässigt per omgående hantera en insats som kräver särskild operativ ledning och samordning på plats och samtidigt hantera MBR:s övergripande strategiska och normativa beslutsnivå. Uthålligheten vid stora insatser är i jämförelse med andra räddningstjänster låg och man måste förstärka med resurser från andra räddningstjänster och organisationer för att kunna hantera långvariga stora och "katastrofliknande" olyckor. Ovanstående faktorer sammantaget (trygghetsfaktor) bedöms MBR vara en genomsnittlig räddningstjänstkommun.

Inom MBR finns utryckningspersonal, med Räddningsverkets SMO-utbildning eller motsvarande, räddningsverkets 10 veckors utbildning eller motsvarande, så geografiskt placerad att kortast möjliga framkörningstider uppnås till de objekt som utgör störst risk. Förutom primär insats i eget område utgör styrkorna förstärkningsresurser till övriga delar av förbundets insatsområde.

Varje stations förmåga beskrivs i bilaga 2.

Nybyggnation och ombyggnad förutsätts vara planerad och utformad enligt bilaga 3 för att MBR skall ha möjlighet att klara av uppsatta mål.

Tabellen bilaga 4 visar hur snart man kan få hjälp av en viss förmåga/resurs. Under gynnsamma förhållanden kan en räddningsresurs befinna sig närmare en inträffad olycka vilket då väsentligt förkortar framkörningstiden. Information om framkörningstiden till en specifik plats går att erhålla från MBR:s kansli.

MBR förväntas inte kunna genomföra räddnings- eller brandbekämpande insats på öarna i Mälaren inom en särskilt angiven tid på grund av flera osäkerhetsfaktorer som bl.a. vind, is och tillgång till båt.

Om en förmåga inte kan upprätthållas under längre tid eller om det kan befaras att en viss förmåga inte kommer att kunna upprätthållas under längre tid skall rapport lämnas till direktionen. Hit räknas också nedsatt förmåga pga. att antalet larm varit av sådan omfattning att beredskapen långa stunder varit kraftigt reducerad.

Förmågan för områdena Hallstahammar och Kolbäck beskrivs under avsnitt 4.2 tom 4.5 som ett gemensamt område. Fordon med förmåga motsvarande minst det som beskrivs för enheten i Kvicksund finns alltid inom de respektive områdena.

4.2 Utryckningsbefälens förmåga

Samtliga styrkeledare, arbetsledare och insatsledare kan göra riskbedömning i samband med rökdykning. Kvicksund och Ramnäs saknar initialt arbetsledare. Detta eftersom man bara är en person. Nästa enhet som anländer till olycksplatsen har arbetsledare.

Samtliga insatsledare och BiB kan dessutom

- göra riskbedömning av rökdykning i stora lokaler (>30m)
- organisera omfattande rökdykarinsatser
- organisera stor skadeplats

4.3 Räddningsstyrkornas placering

Heltidsstationen på Vallby har en strategisk placering nära Västerås centrum och med möjlighet att snabbt komma ut på E18 och förstärka övriga stationer.

Med heltidsstationen på Brandthovdagatan i Västerås bemannad kan första räddningsstyrka vara framme inom 5 minuter vid sjukhuset i Västerås, som utgör en särskild risk med många sängliggande patienter. I normalfallet skall en insats på en avdelning ha påbörjats inom 15 minuter från larm. För att säkerställa ett snabbt angrepp och effektiv räddningsinsats finns en särskild insatsplan och återkommande orienteringar genomförs.

Räddningsstyrkorna i Virsbo, Surahammar, Hallstahammar, Kolbäck och Skultuna är samtliga försedda med en snabb mindre s.k. förstahandsenhet (FE) som kan rycka ut direkt från aktuell uppehållsplats till olycksplatsen. Detsamma gäller Kvicksund och Ramnäs med den skillnaden fordonet är mindre till storlek och utrustning att förstärkningen (FIP).

4.4 Brandvattenförsörjning

Brandvattenförsörjning av brandplats

Säkerställd brandvattenförsörjning är en förutsättning för att MBR ska kunna leva upp till angivna effektmål. För att förhindra brandspridning mellan byggnader, i tätorter, behövs ett system för brandvattenförsörjning (brandpostnät). Branddammar kan inte ersätta ett brandpostnät. Systemet kan antingen vara konventionellt eller alternativt. Med alternativsystem avses system med stor flödeskapacitet med få uttagsposter. I bilaga 3 *Bebyggelse och brandvattenförsörjning* klargörs vilken flödeskapacitet och systemtyp som kan godtas för olika bebyggelsetyper.

Materiel och kompetens finns för att brandvattenförsörja en brandplats kontinuerligt med 900 liter/min från öppet vattentag med hjälp av motorspruta. Öppna vattentag utgör dock endast komplement till minimikraven på brandpostnät i tätort om vattentillgången av någon anledning tillfälligtvis är begränsad.

MBR förfogar över materiel för att självständigt kunna upprätta ett 2 km långt slangsystem.

I anslutning till vårdanläggningar inom MBR finns brandpostnät med kapacitet mer än 1200lit/min.

4.4.1 Avvikelser i brandpostnätet

I följande tätorter och stadsdelar är vattentillgången antingen för låg eller avståndet mellan brandposter för stort för att MBR:s förutsättningar att leva upp till effektmålen skall kunna anses vara optimala.

Inom Surahammar kommun

- Surahammars centrum
- Virsbo tätort
- Ramnäs bruksområde
- Surahammars bruksområde

Inom Hallstahammar kommun

- Strömsholm

Inom Västerås kommun

- Kvicksund
- Kärsta

- Ändesta
- Tortuna
- Orresta
- Östra Skiljebo i Västerås tätort
- Finnslätten i Västerås tätort
- Bäckby i Västerås tätort
- Örtagården

4.5 Avvikande framkörningstider

Med kompenserande åtgärder

Nedanstående objekt har längre framkörningstid för första släckstyrka än vad som anges i detta program. Fastighetsägaren har vidtagit kompletterande brandskyddsåtgärder för att kompensera den längre framkörningstiden.

- Femvåningshus i Kvicksund nås efter 14 min.
- Ett kontorshus i Hallstahammar med 7 våningar nås efter 9 min.
- Hotell Ramnäsgården i Ramnäs nås av huvudstyrkan efter 15 min.

Nedanstående bostadshus i Hallstahammar har 15,5 minuters framkörningstid för höjdfordon. Insatstiden beräknas till 17,5 minuter till dessa byggnader. Fastighetsägaren har vidtagit kompletterande brandskyddsåtgärder för att kompensera den längre insatstiden.

- Hästhovsvägen 1 A-F
- Trädgårdsgatan 4-8, 50 A-F
- Snevingevägen 45A

Utan kompenserande åtgärder

Nedanstående objekt har längre framkörningstider för första släckstyrka än vad som anges i detta program utan att särskilda åtgärder har vidtagits av fastighetsägaren. Brandförebyggande aktiviteter kommer därför att genomföras av MBR för att i skälig omfattning kompensera för dessa längre framkörningstider. Dessa kan variera beroende på hur allvarliga avvikelserna bedöms och även variera över tiden. För mer information om vilka aktiviteter som är planerade kan man vända sig till MBR:s avdelning för förebyggande brandskydd.

- Två höghus på Vitmåragatan nås efter 5,5 min.
- Två gruppboenden i Tillberga nås efter 11 min.
- Fångvårdsanstalten i Tillberga nås efter 11 min
- Industriområdet i Ramnäs nås av huvudstyrkan efter 14 min.
- Schenströmska herrgården i Ramnäs nås av huvudstyrkan efter 14 min.

4.6 Ledning av insatser

MBR har yttre ledningsförmåga att samordna flera enheter i samband med räddningstjänst. Denna samordning kan i normalläget starta innan enhet nummer tre anländer till respektive olyckplats.

MBR har yttre ledningsförmåga att kunna hantera åtta samtidigt pågående händelser av mindre omfattning.

MBR har genom samverkan tillgång till en "Räddningschef i beredskap" med befogenhet att disponera gemensamma resurser för bästa resultat vid aktuell händelse och upprätthållande av skälig beredskap för ytterligare händelser.

Inom ramen för Räddsam Mälardalen har MBR dygnet runt tillgång till inre befäl som träder i tjänst omedelbart vid larm. Denna förmåga kommer succesivt att kompletteras med en räddningsåtgörare från SOS som förstärker och stöttar IB i den bakre ledningen dygnet runt. Dessutom finns ett brandbefäl i beredskap som skall kunna infinna sig i räddningscentralen för att påbörja ett bakre stabs- och ledningsarbete.

Utbildad personal inom MBR kan delta i en räddningsstab i händelse av en omfattande olycka. Larmplaner, åtgärdskalendrar, insatsplaner och resursförteckningar liksom en lednings- och sambandsinstruktion finns för att möjliggöra en effektiv samverkan.

Efter förstärkning med egen fridygnsledig personal och resurser från Räddsam Mälardalen och andra intilliggande räddningstjänster kan MBR hantera större insatser som pågår under längre tid.

4.7 Speciella resurser och åtaganden

Beskjutning av gasflaskor kan genomföras genom utbildade skyttar inom MBR eller genom samverkan med närliggande räddningstjänstorganisationer. Om samverkan krävs kan det dröja upp till ca.45 minuter innan beskjutning kan ske.

I händelse av miljöfarligt utsläpp i Västeråsfjärden kan MBR ordna med avstängning av intagsledningen till Hässlö vattenverk genom att kontakta vakthavande tjänsteman på Mälarenergi AB. Mälarenergi AB ansvarar för att instruktion/rutin samt informations-/utbildningspaket finns.

I händelse av miljöfarligt utsläpp i Kolbäcksån eller kanalen kan MBR ordna med avstängning av intagsledningen till infiltrationen av råvattenproduktion i Skantzjön. Hallstahammars kommun ansvarar för att instruktion/rutin samt informations-/utbildningspaket finns.

MBR har insatsplaner och avstängningsnycklar för att snabbt kunna stänga av strategiska ventiler på huvudvattenledningen i Västerås.

4.8 Varning och information

Information vid allvarliga olyckor i fred, t ex där risk för att kemikalieutsläpp från industri eller transport av farligt gods bedöms påverka de som vistas i omgivningen, lämnas av MBR genom radio och/eller TV.

Varning till allmänheten kan ske genom att signalen "Viktigt meddelande" ljuder i tätorterna Västerås, Kvikksund, Hallstahammar, Kolbäck och Surahammar enskilt eller samtidigt följt av information i radio och/eller TV. Signalen kan utlösas från MBR:s räddningscentral. Tyfonernas placering framgår av bilaga 5.

Varningsaggregaten provas regelbundet genom att signalen "Viktigt Meddelande" sänds 1:a helgfria måndagen i månaderna mars, juni, september och december kl. 15.00. Signalens karaktär består av signal i 7 sek, tyst 14 sek osv. i ca 2 min. Därefter avslutas provningen med signalen "faran över" 20 – 40 sek.

Olyckor som MBR kan komma att informera eller varna om är utsläpp av giftiga eller brandfarliga kondenserade gaser, utsläpp av radioaktiva ämnen eller spridning av giftiga gaser från bränder.

4.9 Alarmering av räddningstjänsten

SOS-Alarm AB förmedlar larm som inkommer via telefonnummer 112. Utlarmning av räddningsstyrkorna sker utifrån fastställda larmplaner via ordinarie telekommunikationsnät eller via MBR:s radionät.

Vid brand i byggnad och trafikolycka med flera inblandade fordon larmas i normalläget de två snabbaste räddningsstyrkorna.

I händelse av längre teleavbrott hänvisas allmänheten via radio och TV till MBR:s brandstationer eller kommunernas trygghetspunkter eller motsvarande. Där finns antingen direktlinje till inre befäl eller är bemannad och kan larma vidare via Rakel.

MBR förfogar över reservkraft för att säkerställa sambandet mellan förbundets olika brandstationer.

4.10 Speciella funktioner och kompetenser

Funktion	Kompetens
Inre befäl (IB)	Lägst räddningsledning kurs A. Vidareutbildad i räddningsledning kurs B samt internutbildning för att kunna tjänstgöra i stab. Eller motsvarande.
Insatsledare (IL)	Lägst räddningsledning kurs A. Vidareutbildad i räddningsledning kurs B samt internutbildning för att kunna tjänstgöra i stab. Eller motsvarande.
Styrkeledare (SL)	Räddningsledning kurs A
Arbetsledare (AL)	Bm kompletterad med arbetsledarutbildning
Brandman heltid	SMO-utbildning eller motsvarande
Brandman RIB	Grundutbildning räddningsinsats eller motsvarande.
Brandman FIP	Preparandutbildning 2 veckor eller motsvarande (Kvikksund).
Räddningschef i beredskap (RCB)	Brandingenjörskompetens och flerårig erfarenhet från övergripande ledning(avd.ch) kompletterad med högre samverkanskurs eller motsvarande.
Brandbefäl i beredskap (BiB)	Brandbefäl med mångårig erfarenhet av insatsledning eller brandingenjör med påbyggnadsåret (RUB) från brandingenjörslinjen. Utbildning för att jobba i stab.

Specialistkompetens

Funktion	Kompetens
Skeppare	Erforderlig utbildning enligt Sjöfartsverket.
Styrare	Internutbildning
Vattendykare	Enligt Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter för vattendykning.
Dykedare	Enligt Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter för vattendykning.
Gasflaskskyttar	Licens på klass 1-vapen samt MSB-utbildning eller motsvarande.

4.11 Kris/höjd beredskap

MBR bedriver ingen särskild övningsverksamhet med avseende på höjd beredskap och har inte heller någon särskild utrustning för detta ändamål. Medlemskommunerna ansvarar för specifika anläggningar och utrustning i syfte att skydda invånarna vid höjd beredskap. MBR ombesörjer på uppdrag av medlemskommunernas att statens varningsaggregat kontrolleras, underhålls och kan användas för varning av personer vid behov. MBR kommer att öka förmågan vad avser ledning av insatser under höjd beredskap. MBR har för avsikt att före år 2024 skaffa sig viss förmåga att upptäcka, märka ut och röja oexploderad ammunition beroende på vilka förutsättningar som ges från statens sida i form av utbildning och ekonomiska medel. MBR har för avsikt att skaffa förmåga till drivmedels-, livsmedels- samt dricksvattenförsörjning i samarbete med medlemskommunerna. Personalen inom MBR och före detta anställda civilpliktigas anställda för tjänstgöring inom MBR i händelse av höjd beredskap.

4.12 Övrigt

Samtliga utryckningsstyrkor har kunskap och utrustning för att påbörja losstagnning av djur som fastnat eller gått ner sig i terrängen.

I enlighet med Västerås kommunfullmäktiges beslut 1999 svarar Tekniska nämndernas stab för sanering efter olje- eller kemikalieutsläpp inom Västerås kommun där den ansvarige ej omgående kunnat påträffas. Saneringsuppgiften gäller för strandområden och markområden som skadats genom utsläpp av olja eller kemikalier. För detta ändamål finns en saneringsplan framtagen. Saneringsplanen finns tillgänglig för inre befäl inom MBR. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvaret vid sanering efter olje- eller kemikalieutsläpp.

MBR har ett eget övningsfält strax utanför Västerås tätort samt ett specialutformat rökövningshus på huvudbrandstationen för säkerställandet av utryckningspersonalens insatsförmåga. MBR har för avsikt att anlägga ett nytt övningsfält i Hallstahammars kommun i nära anslutning till Eriksbergsmotet/E18.

För räddningstjänst på Mälaröarna samt inom hamnen har MBR tillgång till en båt. Under vinterhalvåret, samt då skeppare inte finns att tillgå inom MBR, rekvideras båt externt. MBR har kunskap och utrustning att bistå vid sjöräddningstjänst och miljöräddningstjänst till sjöss under årets isfria period.

MBR skall förbättra kunskap och förmåga att initialt kunna ta hand om släckvatten i avvaktan på specialresurs från Eskilstuna.

5 Resurser

5.1 Bemanning

MBR förfogar i normalfallet över cirka 41 anställda i jour och beredskap inklusive ledningsfunktioner för insats på skadeplats. Nivån kan tillfälligt vara lägre beroende på svårigheterna att bemanna RIB-stationer. Inom MBR pågår ständigt ett arbete med att finna nya vägar till rekrytering av RIB-personal samt flexibla lösningar för att kunna hålla beredskapsnivån på en önskvärd nivå. Inom ramen för samverkan inom Räddsam Mälardalen förfogar man även över tre personer för bakre stab och ledning ständigt tillgängliga i jour eller beredskap.

5.2 Avvikande bemanning

Om riskbilden tillfälligt förändras till det sämre kan den normala bemanningen ökas. Exempelvis vid skogsbrandrisk 5E. Se även förstärkt bemanning. Detta beslutas av räddningschefen, dennes ställföreträdare eller räddningschef i beredskap.

Vid oplanerad frånvaro kan antalet i utryckning reduceras. Bland heltidsstyrkorna sker dock ingen reducering om man bedömer att risken är stor för att effektmålen inte kan uppnås.

Det totala antalet befäl i beredskap med lägst räddningsledarutbildning A och som kan rycka ut till en olycka skall aldrig understiga fem.

5.3 Avvikande uppehållsplats

För att möjliggöra förebyggande arbete, övningar och andra uppdrag kan avvikelser med avseende på geografisk placering göras i förhållande till planerad grundberedskap inom ramen för angivna mål. Syftet skall då vara att, trots tillfälliga förändringar i beredskapen, långsiktigt erhålla den bästa effekten av organisationens totala arbete. Hur dessa avsteg kan ske beslutas av räddningschefen.

5.4 Förstärkt bemanning (uthållighet)

Vid en omfattande olycka eller annan extraordinär händelse, t ex terroristhot, skogsbrandrisk eller omfattande snöoväder samt höjd beredskap kan bemanningen behöva ökas. Förutom inkallad personal måste MBR begära hjälp från andra räddningstjänster och andra organisationer för att kunna upprätthålla en tillräcklig beredskap vid långvariga insatser.

Samtliga brandingenjörer, insatsledare, och administratörer inom MBR utbildas i stabsarbete.

För förstärkt beredskap finns följande funktioner planerade och övade.

Funktion	Kompetens
Stabschef	Skall ha genomgått särskild stabsutbildning och ha erfarenhet från ledningsarbete i samband med insatser.
Personal	Grundläggande stabsutbildning
Underrättelse och säkerhet	Informationsinhämtning och samverkan med andra organisationer för att skapa lägesbilder. Omvärldsanalyser avseende faktorer utanför räddningstjänstens ansvarsområde.
System och insatsledning	Utbildning Räl A eller motsvarande inklusive stabsutbildning och god förmåga i MBR:s lägesuppföljningssystem (LUPP).
Logistik och materiel	Stabsutbildad personal.
Analys och planering	Befäl med god kunskap och förmåga inom analysområdet
Samband	Inre befäl eller person med liknande kunskaper om de tekniska hjälpmedlen. Personal som kan ta koppla inkommande samtal och ge svar på enkla återkommande frågor för att avlasta staben. (FRG)
Information och kommunikation	God vana att hantera och bereda informationsärenden
Specialkompetens	
Samverkan	Inriktning och samordningskoordinator, god erfarenhet att samverka med aktörer inom U-sam.

Vid maximal tillgänglighet av personal kan MBR organisera en egen bakre stab i treskift bestående av 5 personer. I samverkan med Eskilstuna och Strängnäs räddningstjänster kan denna förstärkas så att samtliga ovanstående funktioner kan bemannas.

För stöd för till ledningen på skadeplats kan brandbefäl avdelas från den bakre staben.

5.5 Fordon och materiel.

Grunden vad gäller fordon är att varje station förfogar över en basbil med utrustning för räddning och släckning samt hytt för fem personer. Stationer med RIB-personal har en Förstahandsenhet (FE) som bemannas av styrkeledare/arbetsledare. Denna åker direkt mot olyckan från där den befinner sig när larmet går. Basbilar och förstahandsenheter är försedda med hjärtstartare. MBR förfogar över tre tankbilar, en stegbil samt en hävare. Tillgång till båt för transport ut till Mäläröarna finns med hjälp av egen båt eller mha sjöräddningssällskapets personal/båt. Fordon och materiel finns beskrivet mer i detalj i bilaga 6.

5.6 Förstärkningsresurser

MBR har avtal om hjälp med första insats enligt följande:

- Eskilstuna räddningsstyrka utför första insats på Nyckelön
- Sala räddningsstyrka utför första insats i Solinge
- Ransta räddningsstyrka utför första insats i Hallsta, Tallbacka och Tomta
- Enköpings räddningsstyrka utför förstainsats på E18 mot Västerås.
- Köpings räddningsstyrka utför första insats på ön Billingen och på E18 mot Hallstahammar.

MBR har avtal om omedelbar förstärkning med fyra man och fordon vid stor olycka med följande kommuner:

- Räddningstjänsten Enköping-Håbo
- Eskilstuna räddningstjänst

- Södra Dalarnas räddningstjänstförbund
- Västra Mälardalens kommunalförbund
- Sala-Heby räddningstjänst
- Strängnäs Räddningstjänst
- Flens Räddningstjänst

MBR har avtal om att utföra "första insats" enligt följande:

- Virsbo FIP-enhet utför första insats i Vretarne och Västervåladelen av Fagersta kommun samt Trehörningsområdena i Sala kommun
- Surahammars FIP-enhet utför första insats i Gnällbäckenområdet i Sala kommun
- Skultuna räddningsstyrka utför första insats i Bångbo i Sala kommun
- FIP i Kvicksund utför insats i Kvicksundsområdet söder om Mälaren.

Avtalen i sin helhet finns tillgängliga på MBR:s kansli.

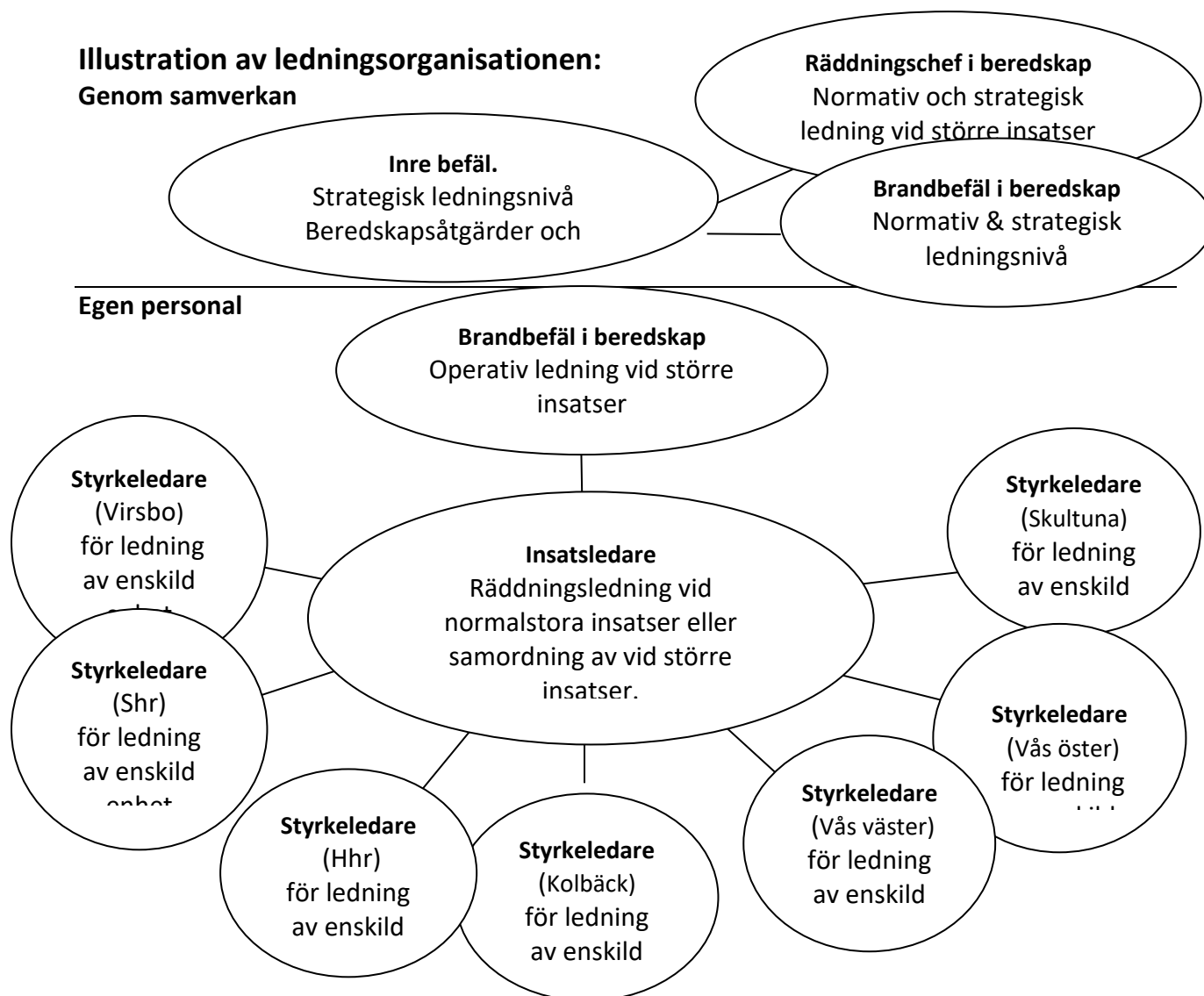
5.7 Ledningsresurser för räddningstjänst

Inom MBR finns en räddningschef med brandingenjörsexamen och särskild utbildning i samverkan mellan räddningstjänstorganisationer som ansvarar för att räddningstjänstverksamheten är ändamålsenligt ordnad. En ställföreträdande räddningschef finns med samma kompetens.

Den övergripande yttre ledningen av MBR:s räddningstjänst utövas normalt av funktionen brandbefäl i beredskap (BiB). Vid varje larm finns även ett befäl (IB) som bemannar MBR:s ledningscentral (systemledning). Som räddningsledare (operativ ledning) vid varje insats fungerar befäl utsedda av räddningschefen.

För mer omfattande händelser, bl.a. där BiB blir ianspråktagen som räddningsledare ute på en olycksplats, finns en gemensam räddningschefberedskap för normativ och strategisk ledning.

Illustration av ledningsorganisationen: Genom samverkan

6 Förkortningar

AL	Erfaren brandman med arbetsledarutbildning som kan fungera som insatschef i ett inledande skede av en olycka. Har ej räddningsledares befogenhet.
BiB	Brandbefäl i beredskap
Bm	Brandman som kan vara heltidsanställd eller RIB-anställd. Olika nivåer utifrån utbildningsomfattning.
FE	Större FIP-resurs med kraftfullar släckutrustning som också kan fungera som personatransport.
FIP	Första Insatsperson med eget fordon för färd direkt till olycksplatsen.
IB	Inre befäl
IL	Insatsledare tillika räddningsledare vid normalstor insats. Samordnare av olika styrkors arbete vid större insatser.
IR-kamera	Kamera som känner av värmskillnader och därmed hjälper till att lokalisera människor i rök samt underlättar lokalisering av dolda bränder i byggnadskonstruktioner.
IVPA	Första hjälpen i väntan på ambulans
IVPR	Första insats i väntan på räddningstjänsten
MBR	Mälardalens Brand- och Räddningsförbund
RC	Räddningscentral (bakre stab/ledning) varifrån räddningstjänsten som helhet inom MBR leds vid omfattande olyckor/händelser.
RIB	Räddningspersonal i beredskap som har detta som bisyssla vid sidan om sin huvudanställning.
SL	Styrkeledare tillika räddningsledare vid litet larm. Chef över styrka om 1-5 man under insats.
SMO	Skydd mot olyckor

7 Begrepp och definitioner

Akut störning	Exempel. Trasigt fordon, trasig materiel, oväder, plötslig sjukdom, vägarbeten.
Beredskap	En kombination av ett antal personer med viss förmåga som kan "rycka ut" inom viss tid.
Brandcell	Ett eller flera rum som kan motstå brandspridning under viss tid
Brandpostnät	Kommunalt vattenledningssystem i mark/gata inom tätbebyggt område med ett avstånd till närmaste brandpost som inte överskrider 125 meter mellan portuppgång eller motsvarande och brandpost. Brandposten skall leverera minst 600 liter/min.
Brytpunkt	Geografisk plats dit räddningsenhet dirigeras i avvaktan på insats.
Bussolycka	Buss för ca.50 passagerare som hamnat på sidan eller på taket med flera fastklämda som följd.
Framkörningstid	Tiden från det att räddningsenheten erhållit larm till dess att första enhet anländer till olycksplatsen. Till detta skall läggas angreppstid för att erhålla "insatstid".
Första hjälpen	Omedelbar hjälp som utförs av lekmän vid plötslig sjukdom, i väntan på medicinsk experthjälp.
Höghus	Byggnad med fler än fyra våningar över mark.
Insatstid	Framkörningstid plus tid för uppstart (angreppstid) på en brandplats
Kritiska förhållanden	Sämsta förhållanden vid en brand som är acceptabla för människor. Gränsvärden enligt byggreglerna: ax temp. 80°C, ax strålningsintensitet 2,5 kW/m ² , minst 5 meter siktsträcka. När alternativ utrymningsväg utgörs av räddningstjänstens stegutrustning får de utrymmande inte utsättas för skadliga doser av giftiga gaser. Gränsvärden för toxicitet sammanfaller med siktsträckan.
Medelstor industri	1200-2500 m ²

Miljöatlas för Mälaren	En insatsplan över Mälaren i vilken det anges särskilt känsliga områden med tanke på djur, natur och dricksvatten.
Motorspruta	Bogserbar pump med förmåga att suga upp vatten från öppet vattentag.
Normalläge	Planerad normalbemanning med tillgång till ordinarie fordon och materiel och inga pågående insatser.
Normalt Byggn.tekniskt brandskydd	Brandskyddet är utformat i enlighet med de för byggnaden aktuella reglerande byggreglerna.
Oplanerad frånvaro	Frånvaro som inte går att lösa med normal omplanering eller vikarier. Till oplanerad frånvaro räknas inte tjänstledigheter, planerad föräldrarledighet, semester, utbildning i tjänsten och liknande.
Småhus	Bostadshus inrymmande högst två bostadslägenheter t ex villa, parhus, radhus, kedjehus och fritidshus. I brandtekniska sammanhang räknas parhus, radhus och kedjehus som sammanbyggda småhus.
Tredje man	En juridisk person som inte kan anses ha haft något ansvar för att en händelse skulle ha kunnat undvikas och inte heller på annat sätt kunnat förväntas ha tagit enskilt ansvar för att hindra eller begränsa skador till följd av en viss olycka. Exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Besökare i okänd miljö utan självklar kunskap och förmåga att kunna hantera en olyckshändelse i aktuellt objekt, • patient på vårdinrättning, • boende om branden inte startat i vederbörandes lägenhet, • granne till fastighet i vilken branden startat, • besökare i varuhus, biograf eller annan samlingslokal, • allmänhet som vistas utanför anläggning där en olycka inträffat. • Ägare till bil som totalförstörs pga brand i bil intill som spridit sig
Tätort	Samhälle med minst 200 invånare och med högst 200 meters avstånd mellan husen.
Utglesat brandpostsystem	Brandvattenförsörjningssystem som bygger på principen att behovet av släckvatten tillgodoses med hjälp av räddningstjänstens fordon och att vattenpåfyllning sker vid brandpost belägen inom rimligt avstånd från brandplatsen. Detta förutsätter att aktuell brandposts flödeskapacitet är minst 900 liter/minut, att avståndet mellan brandpost och brandplats inte är längre än 1000 meter på farbar väg och att vattentillgången 15 minuter efter larm inte understiger 300 liter/min på brandplatsen och uppgår till minst 600 liter/min 30 minuter efter larm.
Vårdanläggning	Byggnad för sjuk- eller socialvård samt omsorg om personer med funktionshinder, t ex sjukhus, sjukhem, vårdhem och fängelse.